

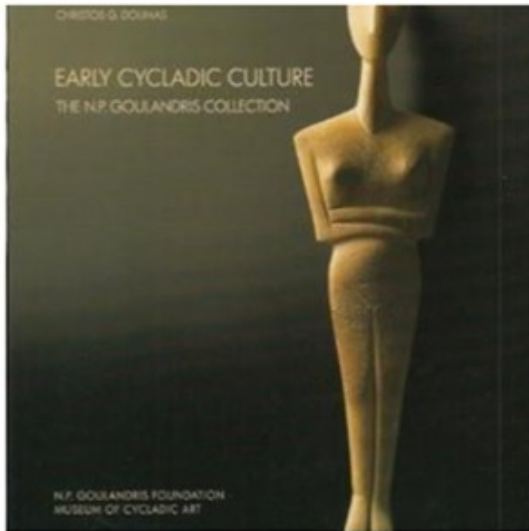
*CYCLADIC SCULPTURE IS AMONGST THE MOST
DISTINCTIVE ART PRODUCED IN THE BRONZE
AGE AEGEAN.*

Raná doba bronzová - Kyklady

Mgr. Lucia Ščasníková, 462081@muni.cz

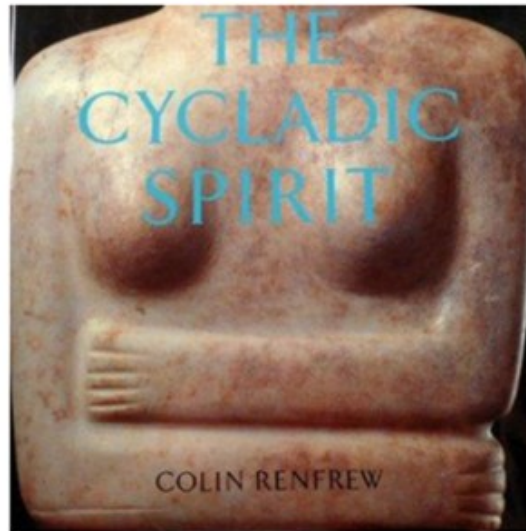

BIBLIOGRAFIA

Early Cycladic Culture The N.P. Goulandris Collection

Christos G. Doumas
Athens, 2000

The Cycladic Spirit Masterpieces from the N.P. Goulandris Collection

Colin Renfrew
New York, 1991

The "Keros Hoard" Myth or reality? Searching for the missing pieces of an enigmatic set

Peggy Sotirakopoulou
Athens, 2015

Osnova

Geografia

Prírodné prostredie

Prvé zmienky osídlenia (paleolit - neskorý neolit)

Spoločnosť

Chronológia

Grotta Pelos

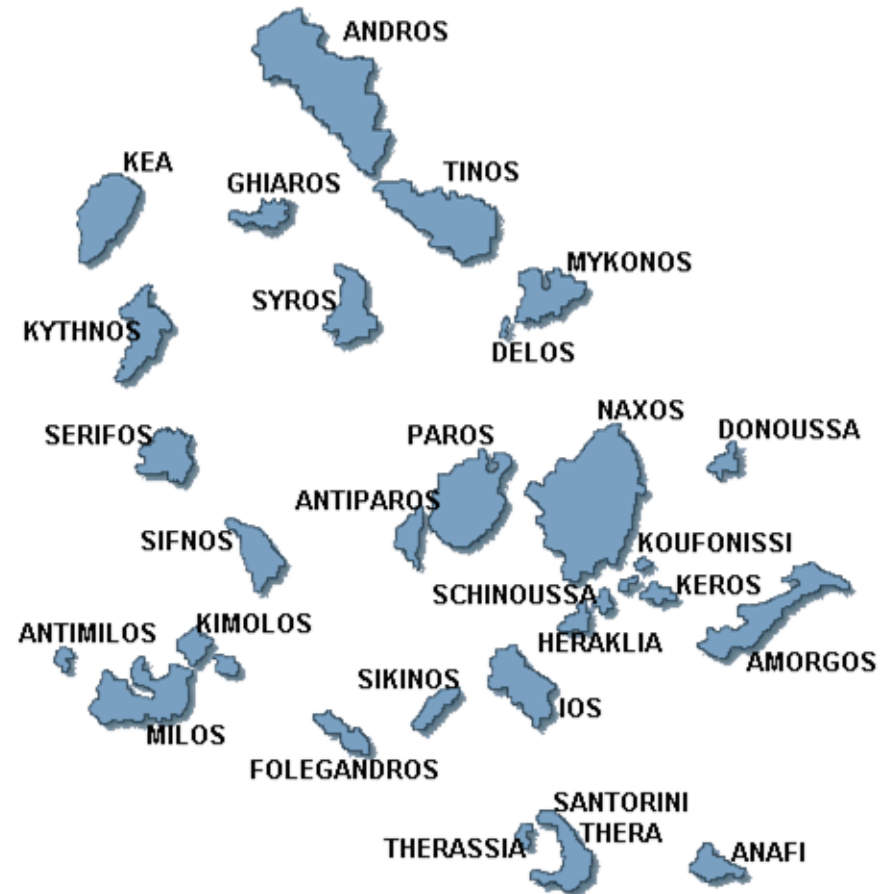
Keros-Syros

Kykladské Idoly

EC IIIA Kastri

EC IIIB Filakopi I

- ❑ Skupina viac ako 200 ostrovov / 30 hlavných s rozlohou 2 528 km² → most medzi pevninským Gréckom a Malou Áziou.
- ❑ Kyklady („kúklos“ [kýklos]) = “kruh” okolo ostrova Delos (posvätné rodisko bohyne Artemis a Apolla).
- ❑ Antickí autori: Herodotos (484 - 430/420 BC), Thucydides (460 - 400 BC), Strabo (64/63 BC - 24 AD).
- ❑ Najstaršia zmienka “Kyklád” pochádza z 5 stor. BC - nemusí platiť pre 3. tisícročie BC !

Andros

Pohoria "Aegis" - 5 mil. rokov

- ❑ množstvo zemetrasení
- ❑ aktívna sopečná činnosť (Santorini, Isiros, Melos)
- ❑ skalnaté a strmé útesy
- ❑ suché podnebie
- ❑ nízky počet zrážok
- ❑ silné vetry
- ❑ obmedzený vodný zdroj
- ❑ obmedzené množstvo poľnohospodárskej pôdy
- ❑ obmedzený rozsah fauny a flóry

Prečo boli tieto skalnaté a neúrodné ostrovy osídľované ?

Nerastné suroviny

Mramor: Paros, Naxos, Tinos

Paioniova Nike

Praxitelov Hermes

Afrodita Mélska

Zlato, striebro, železná a olovená ruda: Sifnos

Bentonit, pucolán, perlit, kaolín, barit, síra: Kimolos

Kimolos

Sifnos

Paros Naxos

Tinos

Melos

Obsidián: ložisko Sta Nychia a Demenegaki

Upper Palaeolithic Period

14, 000 BC

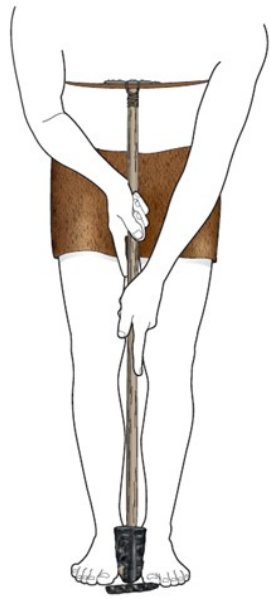
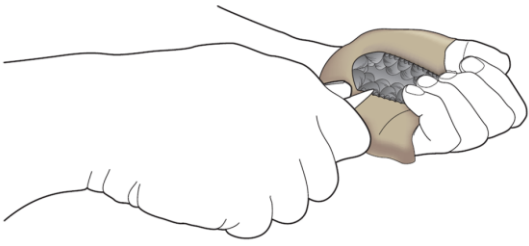
13, 000 BC

12, 000 BC

Pressure platform

Pressure point

Pressure point

Late Neolithic Period

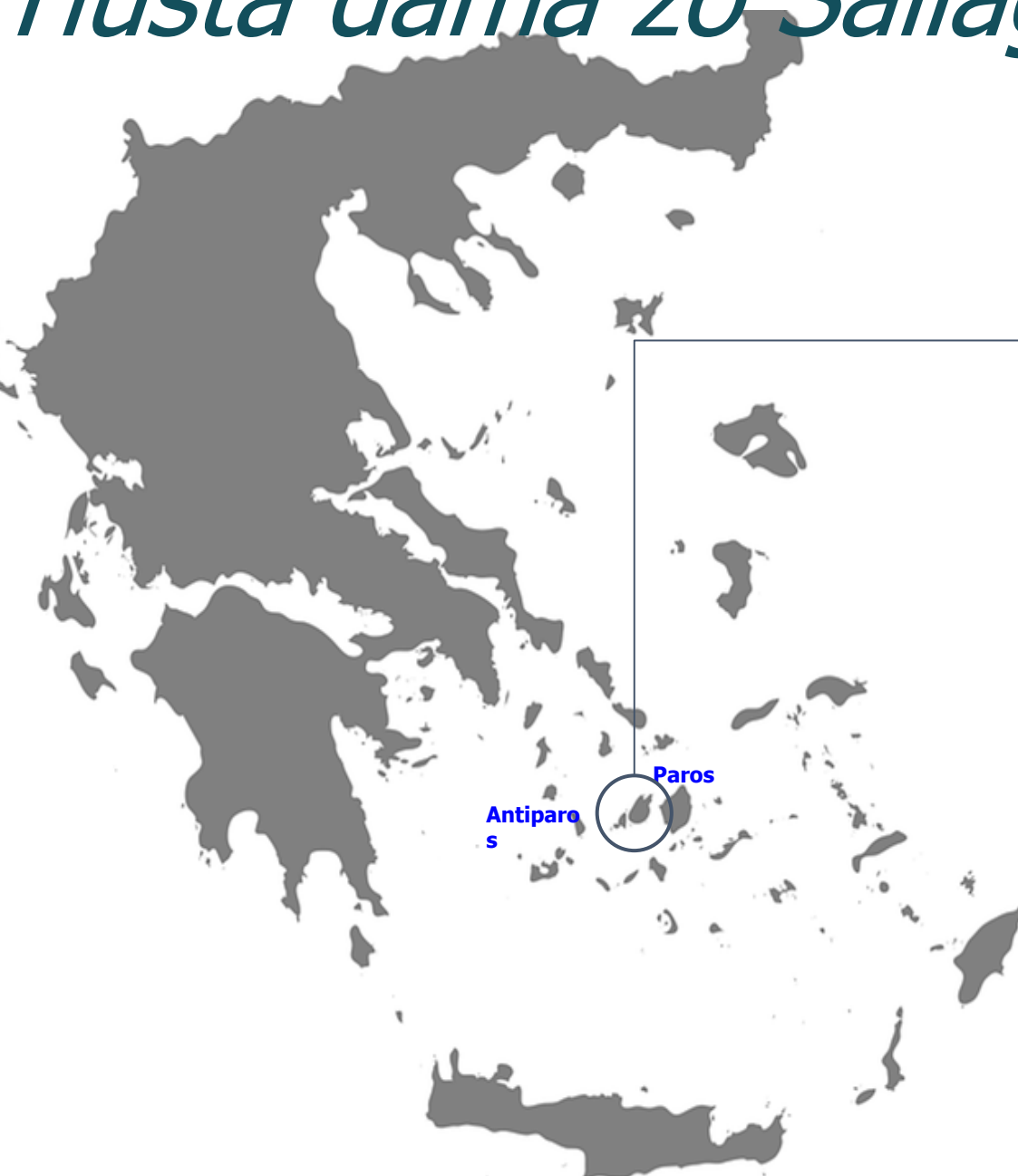
6, 000 BC

5, 000 BC

4, 000 BC

"*Thustá dáma zo Saliagosu*"

John Davies Evans a Colin Renfrew

Spoločnosť

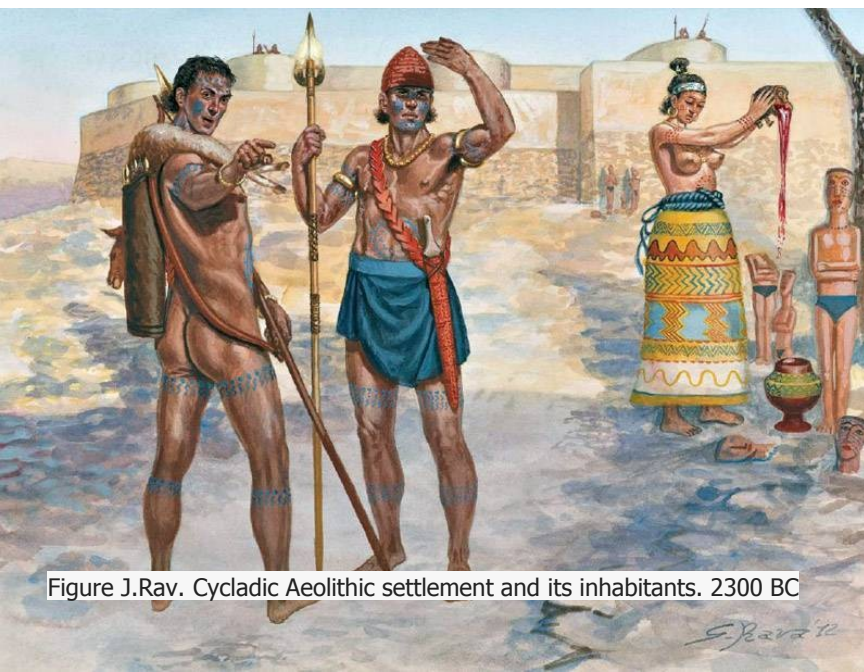

Figure J.Rav. Cycladic Aeolithic settlement and its inhabitants. 2300 BC

- špekulácie k osídleniu : grécka pevnina alebo Malá Ázia
- dôležitý faktor pri výbere miesta: blízkosť mora + ochrana
- Prví osadníci 6./5. tisícročia BC (Antiparos, Mykonos, Melos, Naxos).
- EC: osídlenie ostrovov, rozvoj kontaktov v rámci egeidy
- hutníctvo, nové plodiny (olivky, vinič) a námorné kontakty
- rybolov, pestovanie pšenice a jačmeňa
- spoločnosť vystavená rôznym kultúrnym vplyvom

Chronológia

pre systematikov

EC I (3200 - 2800 BC) : kultúra Grotta Pelos, neskorá fáza kultúry Kampos

- pretrvávajú rysy eneolitu (chalkolitu)
- na niektorých miestach plynule nadväzuje na neskorý neolit
- bohato využíva obsidián

EC II (2800 - 2300 BC) : kultúra Keros - Syros, neskorá fáza kultúry Kastri

- najslávnejšia éra Kyklád
- na niektorých miestach nadväzuje na predchádzajúcu

EC III (2300 - 2000 BC) : kultúra Kastri (EC IIIA), kultúra Fylakopi I (EC IIIB)

- miestami pokračovanie, no zväčša doznievanie vplyvu
- miestami lokálne zmeny štýlu, niekde už začiatok minojského

Early Cycladic Bronze Age

EC I - Grotta Pelos

3200 -

2800 BC

Hroby : ostrov Naxos a Melos

- kostrové hroby v skrčenej polohe
  - hroby s lichobežníkovým pôdorysom
  - komorové hroby s okrúhlym/obdĺžnikovým pôdor.
    - mierne sklonená/klenutá strecha
- skupinové hroby zo 4 kamenných platní
- menšie pohrebiská, max. 50 jedincov v blízkosti osád
- bez hrobových prídavkov = väčšina pohrebísk vykradnutá

Early Cycladic Bronze Age

EC I - Grotta Pelos: 3200 - 2800 BC

Idoly

- typická amfora s vytiahnutou výduťou
- cylindrická pyxida
- "panvica" typu Kampos
- schematické idoly

Cylindrical Pyxis
(pyxida)

Marble cup
(pohár)

"Frying-pan"
(panvica)

Marble kandila
(panvica)

Early Cycladic Bronze Age

EC II - Keros - Syros: 2800 - 2300 BC

Hroby

- malé kupolové hroby + dromos
- stúpa počet pohrebísk + bohatšia výbava
- lokalita **Chalandriani** (Syros) - 600 hrobov
- nasucho kladené kamene s platňou

Chalandriani

Osídlenie

- **Skarkos** (ostrov Ios), **Agia Irini** (ostrov Keos)
- systém obdĺžnikových budov (pár dvojpodlažných)
- jemné murivo, drenážny systém, priemyselné časti

Skarkos

Early Cycladic Bronze Age

EC II - Keros - Syros: 2800 - 2300 BC

Panormos, Naxos

Fortifikácia

- opevnenie na strmých kopcoch
- pohyb obyvateľstva zo S a V
- doklady nálezov a ekonomickej činnosti

Neskorý neolit: Strofilas (Andros)

EC I: Markiani (Amorgos)

EC II: Panormos (Naxos); Kynthos (Delos)

Early Cycladic Bronze Age

EC II - Keros - Syros

Marble spouted bowl
(miska)

“Frying-pan”
(panvica)

Sauceboat
(omáčnik)

Ceramic krater
(kratér)

- kykladské panvice aj na Kréte a pevninskom Grécku
- typická rytá špirála, ryba, loď, koncentrické kruhy

Early Cycladic Bronze Age

EC II - Keros - Syros

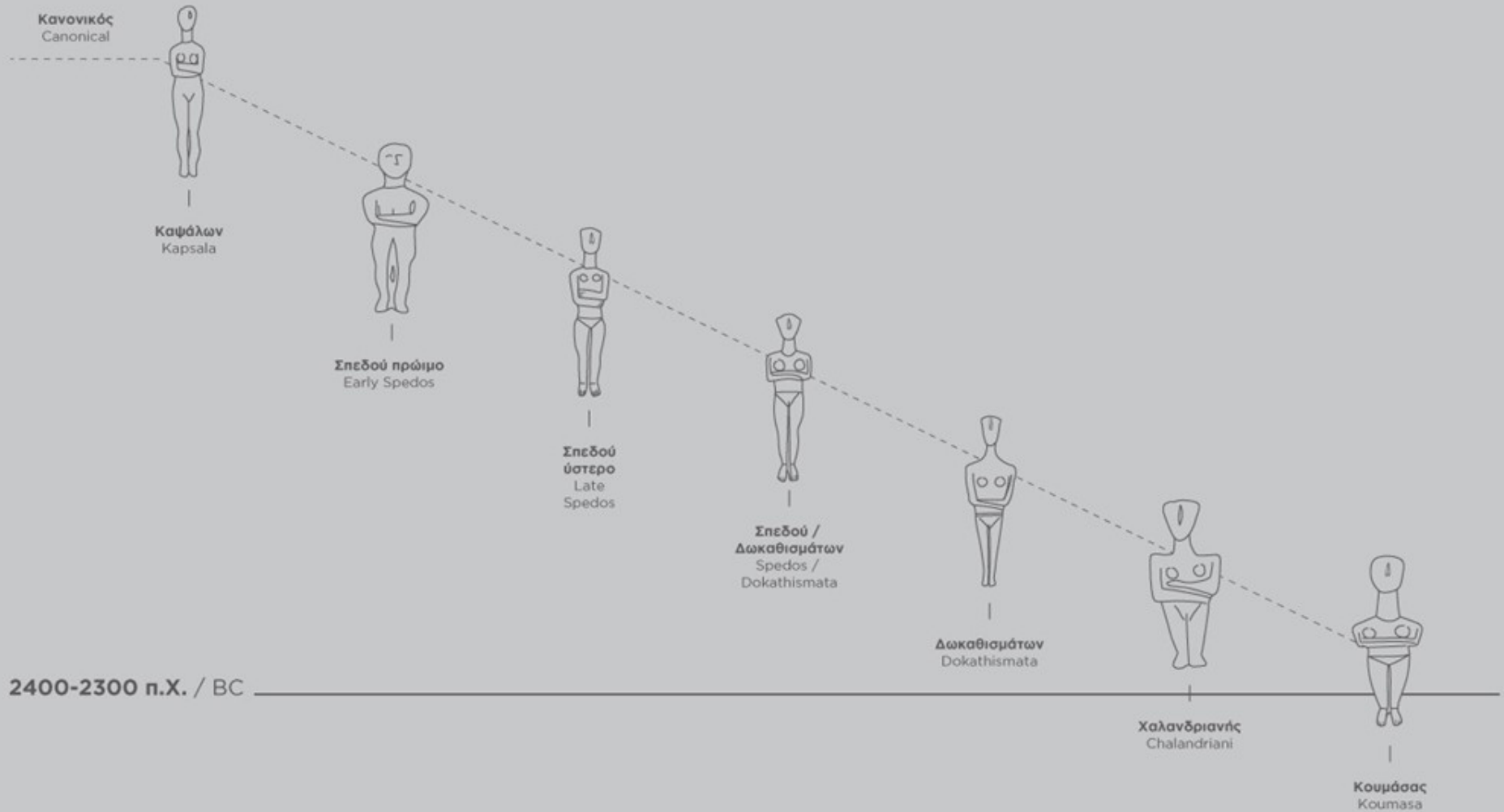
- největší rozvoj EC II
- 5 - 10 cm / 1 m
- skupina **Spedos, Chalandriani, Koumasa** (Kréta)
- rituální charakter?

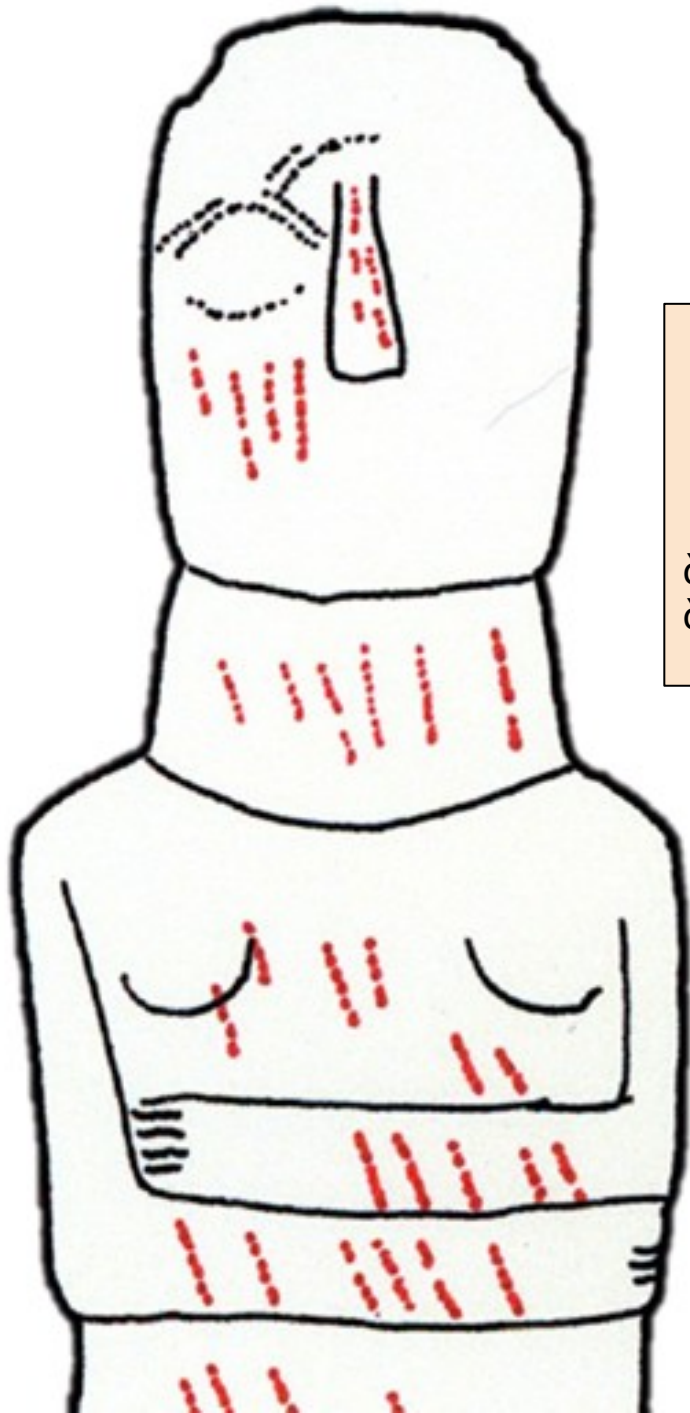

The human form

The development of the "canonical type" figurines

2700 π.Χ. / BC

- **červená:** oxid železa (hematit)
- **modrá:** uhličitan meďnatý (azurit)
- **zelená:** malachit/azurit/hydroxid
- **čierna:** oxidácia materiálu (azuritu?)

čierna + modrá = zvýraznenie anatomických detailov hlavy a tela
červená = vyrezané detaily a ornamenty

Azurite and arybaloid vases containing colours (2800 BC - 2700 BC).

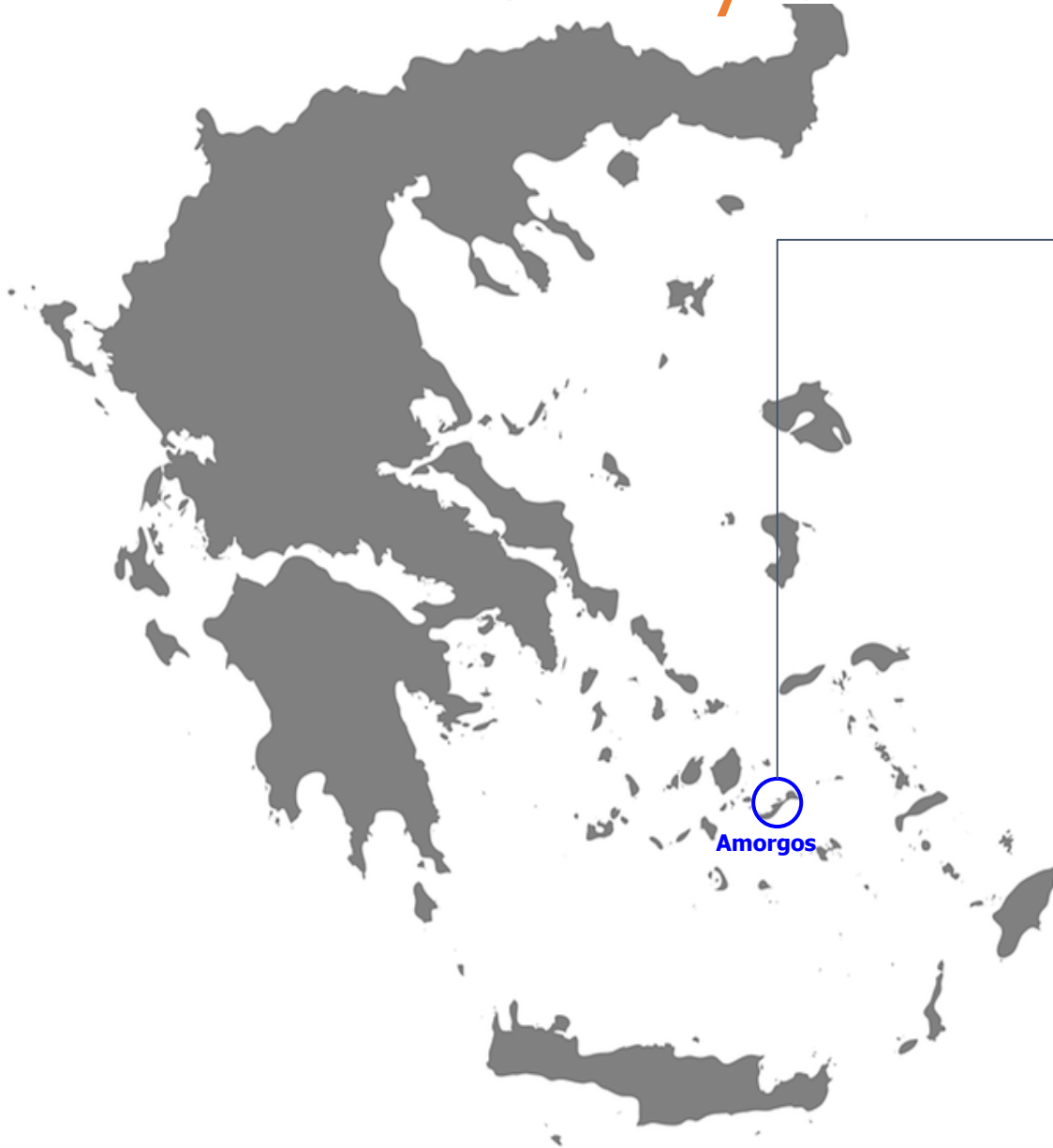
Cycladic Art | Museum of Cycladic Art

<https://cycladic.gr/en/page/kikladiki-techni>

Early Cycladic Bronze Age

EC II - Keros - Syros

- **Amorgos** : bronzové/medené, strieborné nálezy
- stredné rebro a nytovanie
- stredný stupeň EC
- paralely z Euboie a Aiginy

Early Cycladic Bronze Age

EC III: 2300 - 2000 BC

→ skupina **Kastri** (Syros): **EC IIIA**

- príliv obyvateľstva z východu do Grécka spôsobil opustenie sídlisk, kam prichádzajú noví osadníci
- anatólsky vplyv v keramike

→ skupina **Fylakopi I** (Mélos): **EC IIIB**

- vyčlenil ju Renfrew
- kontakty s pevninským Gréckom a Krétou sú prerušené
- vplyv anatólie

Early Cycladic Bronze Age

EC IIIA (Kastri) : 2300 - 2000 BC

- začiatok kultúry Fylakopi I / koniec Keros-Syros
- 6 bastiónov + násyp
- objavené krby a formy na odlievanie kovov
- pohrebisko: **Chalandriani** (Syros), **Akrotiraki** (Sifnos)
- leštená keramika (čierna, červená) + hrnčiarsky kruh
- súčasná s kultúrou Lefkandi I na Euboií
- idoly rovnaké ako EC II

Kastri (Syros)

Early Cycladic Bronze Age

EC IIIB (Fylakopi I) : 2300 - 2000 BC

- kultúra mladšia ako Kastrí
- vyspelá architektúra osady
- paláky: **Paroikia** (Naxos), **Ayia Irini** (Keos)
- pohrebisko **Fylakopi** - komorové hroby vytesané do skaly
- rytá výzdoba keramiky, tmavá na bielom podklade
- vytrácajú sa idoly aj mramorové vázy
- koniec Filakopi I = **začiatok strednej doby bronzovej**

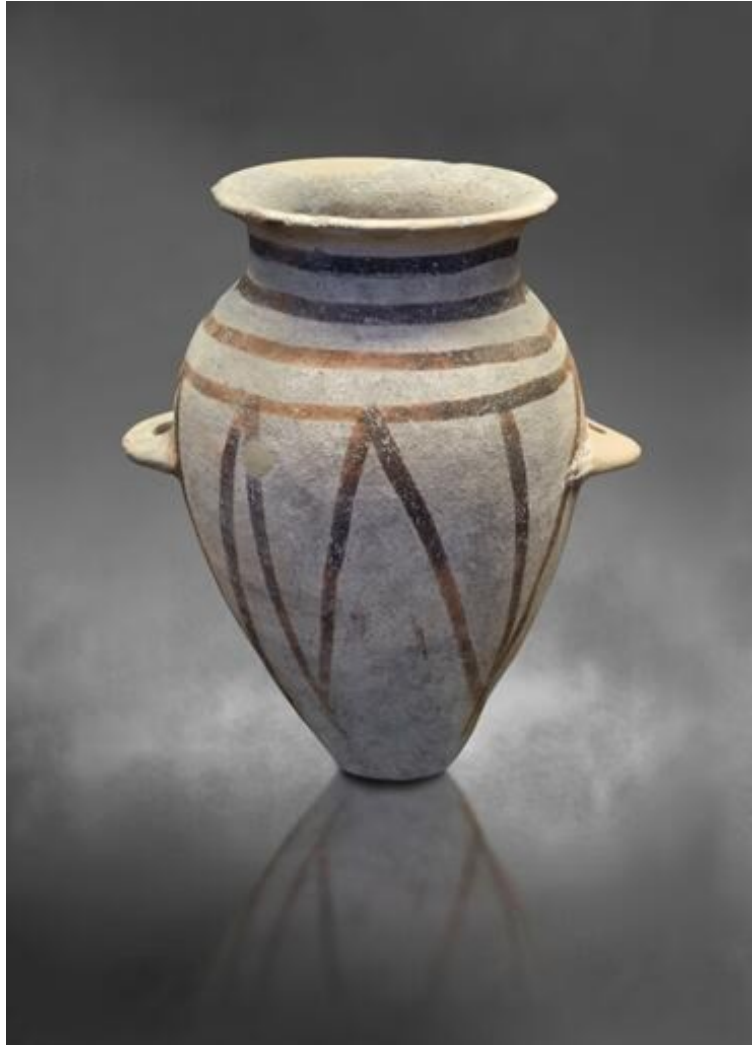

Fylakopi (Mélós)

Early Cycladic Bronze Age

EC III - Keramika

Pithos s geometrickým motívom (Fylakopi).

Amphora s geometrickým motívom (Fylakopi).

ĎAKUJEM ZA POZORNOST !

